

Sygn. akt IV CSK 522/20

POSTANOWIENIE

Dnia 29 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Łodko

w sprawie z powództwa W. N.
przeciwko Gminie L.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 29 czerwca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej
od wyroku Sądu Okręgowego w L.
z dnia 29 stycznia 2020 r., sygn. akt II Ca [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 29 stycznia 2019 r., Sąd Rejonowy w L. zasądził od Gminy L. na rzecz W. N. kwotę 62 125,70 zł, z tym że kwotę 40 247,19 zł z odsetkami ustawowymi od 14 lipca 2014 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, zaś kwotę 21 878,51 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 16 stycznia 2019 r. do dnia zapłaty. W pozostałej części powództwo zostało oddalone. Źródłem odpowiedzialności pozwanej było zaniechanie przez gminę wypełnienia obowiązku nałożonego przez ustawę o gospodarce nieruchomościami, w postaci zawiadomienia powoda o możliwości zwrotu nieruchomości z uwagi na niewykorzystanie nieruchomości na cel przewidziany decyzją wywłaszczeniową. O zamiarze sprzedaży nieruchomości została powiadomiona jedynie Z. W., natomiast pozostali spadkobiercy A. K., w tym powód nie zostali zawiadomieni o zamiarze sprzedaży nieruchomości. Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z 29 stycznia 2020 r. oddalił apelację pozwanej.

W skardze kasacyjnej pozwana zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego tj. art. 417 k.c. oraz naruszenie art. 136 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron (postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionej w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu

ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżąca uzasadniła potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. to znaczy występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego sprowadzającego się do pytania: „Czy na gruncie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami w brzmieniu obowiązującym do momentu wydania przez Trybunał Konstytucyjny wyroku z 14.07.2015 r. sygn. akt SK 26/14, działanie jednostki samorządu terytorialnego polegające na poinformowaniu tylko jednego ze spadkobierców pierwotnego właściciela wywłaszczonej nieruchomości o planowanej transakcji jej sprzedaży i w związku z tym o przysługującym spadkobiercom byłego właściciela roszczeniu o zwrot nieruchomości, jest działaniem bezprawnym, które uniemożliwiło spadkobiercom otrzymanie zwrotu tej nieruchomości stosownie do przepisów rozdziału 6 ustawy o gospodarce nieruchomościami, a co za tym idzie wywołuje po ich stronie szkodę, podczas gdy poinformowany spadkobierca w ustawowym terminie nie złożył wniosku o zwrot nieruchomości, w wyniku czego właściwy organ nie mógł orzec zwrotu nieruchomości, mógł natomiast użyć ją na cel inny niż cel wywłaszczenia?”

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową osądzającą sprawę, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienia prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe (postanowienie SN z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18). Dlatego nie każda skarga może być przyjęta do rozpoznania. Skarga kasacyjna pozwanej powyższych warunków nie spełnienia.

Samo sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem

zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 października 2015 r., I PK 19/15). Podkreślenia wymaga, że sformułowane przez skarżącą wątpliwości nie odpowiadają założeniom przesłanki istotnego zagadnienia prawnego. Skarżący nie przedstawił argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen lub wątpliwości. Lakoniczne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, zawarte na trzeciej stronie skargi kasacyjnej ogranicza się do twierdzenia, że w poprzednio rozpoznawanych sprawach, właściwy organ nie informował żadnego z pierwotnych właścicieli wywłaszczonej nieruchomości, czy ich spadkobierców.

Zgodnie z jednolitym stanowiskiem Sądu Najwyższego, skarżący powinien odrębnie przytoczyć podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oraz odrębnie uzasadnić wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawet jeżeli argumentacja prawna dotycząca tych dwóch elementów może się w pewnym zakresie pokrywać (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 22 marca 2001 r., V CZ 131/00; z 5 czerwca 2001 r. IV CZ 45/01; z 10 stycznia 2003 r., V CZ 189/02; z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07; z 5 kwietnia 2017 r., II CSK 688/16; z 11 kwietnia 2018 r., V CSK 547/17; z 26 kwietnia 2018 r., IV CSK 567/17). W skardze kasacyjnej nie wyodrębniono dostatecznie odmiennych konstrukcyjnie elementów skargi, jakimi są uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz uzasadnienie podstaw kasacyjnych (art. 398⁴ § 1 pkt 2 i art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie ewentualnych argumentów przemawiających na rzecz istnienia przyczyny kasacyjnej, jeżeli nie powołała ich strona skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania.

Ubocznie należało zważyć, że poglądach judykatury Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że zgłoszenie przez poprzedniego właściciela lub jego następców prawnych żądania zwrotu wywłaszczonej nieruchomości jest konsekwencją wcześniejszego zawiadomienia go o zajściu okoliczności uprawniających do zwrotu (wyrok z 9 grudnia 2014 r., III CSK 20/14). Nie ma wątpliwości, że taką informację mógł i musiał przekazać uprawnionemu właściwy organ administracji rządowej lub samorządowej (wyrok Sądu Najwyższego z 5 października 2001 r., III CKN 20/99), a utrata możliwości uzyskania zwrotu wywłaszczonego prawa może stanowić szkodę (uchwała Sądu Najwyższego z 8 listopada 2002 r., III CZP 73/02). Poprzedni właściciel z chwilą, gdy nieruchomość stała się zbędna na cel uzasadniający wywłaszczenie, nabywał roszczenie wobec Skarbu Państwa lub gminy o jej zwrot (wyrok z 21 lipca 2008 r., III CSK 19/08).

W związku z powyższym wskazana przez skarżącą podstawa przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzi jak również z okoliczności sprawy nie wynika, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpoznania.